

СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НГУ ДО ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСУ «СТУГНА-П» У РІЗНИХ УМОВАХ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ (ОПЕРАТИВНОЇ) ДІЯЛЬНОСТІ

ESSENTIAL CHARACTERISTICS OF FORMATION OF READINESS OF FUTURE OFFICERS OF THE NGU FOR APPLICATION OF THE “STUGNA-P” COMPLEX IN DIFFERENT CONDITIONS OF COMBAT ACTIVITY

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури встановлено, що питанням визначення сутнісних характеристик формування готовності майбутніх офіцерів інституції сектору безпеки і оборони України (СБОУ) із правоохоронними функціями до застосування новітніх протитанкових, зенітно-ракетних та інших комплексів високоточної зброї у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності (СБВД) – присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує подальших досліджень та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку наукової розвідки.

Головною метою дослідження є визначення сутності та структури формування готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України (на прикладі курсантів командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України) до застосування комплексу «Стугна-П» у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності.

Відповідно до результатів теоретико-методологічного аналізу з окресленої проблематики, членами науково-дослідної групи визначено сутність формування готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України (на прикладі курсантів командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України) до застосування комплексу «Стугна-П» у різних умовах СБВД – особистісне утворення, яке формується шляхом цілеспрямованого педагогічного впливу на формування у курсантів вищих військових навчальних закладів Національної гвардії України (представників інституції СБОУ) готовності до захисту України, а також виконання завдань за призначенням в екстремальних умовах СБВД із вмілом та ефективним використанням можливостей комплексу «Стугна-П» (інших зразків високоточної і стрілецької зброї тощо) та забезпечує узгодження ними знань про зміст та структуру військово-професійної діяльності, а також вимог цієї діяльності до: рівнів теоретичних знань, практичних навичок; стану психофізичної готовності, а також сформованих ключових компетентностей військово-професійної діяльності зі сформованими та усвідомленими ними в процесі розвитку можливостями та потребами. Крім цього, враховуючи результати отримані наприкінці 2 етапу теоретичного дослідження нами визначено структуру зазначеної вище готовності за мотиваційним, стресостійким та функціональним компонентами.

Перспективи подальших досліджень у обраному напрямку наукової розвідки передбачають визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України до застосування комплексу «Стугна-П» в екстремальних умовах СБВД.

Ключові слова: готовність, всебічна підготовленість, компетентність, комплекси,

майбутні офіцери, професійна освіта, сутнісні характеристики, теорія, технічні засоби, тренажери.

According to the results of the analysis of scientific-methodical, special and reference literature it is established that the issue of determining the essential characteristics of the formation of readiness of future officers of institutions of the security and defense sector of Ukraine (SDSU) with law enforcement functions to the use of the latest anti-tank, anti-aircraft missile and other high-precision weapons systems in different conditions of service-combat (operational) activity (SCOA) – insufficient number of scientific and methodical works is devoted, which requires further research and emphasizes the relevance and practical component of the chosen area of scientific research.

The main purpose of the study is to determine the nature and structure of the formation of the readiness of future officers of the National Guard of Ukraine (on the example of cadets of the command and staff faculty of the National Academy of the National Guard of Ukraine) to the use of the complex "Stugna-P" in different conditions of service and combat (operational) activities.

In accordance with the results of theoretical and methodological analysis on the outlined issues, members of the research group determined the essence of the formation of readiness of future officers of the National Guard of Ukraine (on the example of cadets of the command and staff faculty of the National Academy of the National Guard of Ukraine) to the use of the complex "Stugna-P" in different conditions SCOA – personal education, which is formed by purposeful pedagogical influence on the formation of cadets of higher military educational institutions of the National Guard of Ukraine (representatives of institutions SDSU) readiness to defend Ukraine, as well as the implementation of tasks on purpose in extreme conditions SCOA with skillful and effective use of the capabilities of the complex "Stugna-P" (other models of high-precision and small arms, etc.) and ensures their coordination of knowledge about the content and structure of military-professional activities, as well as the requirements of these activities to: levels of theoretical knowledge, practical skills; state of psychophysical readiness, as well as the formed key competencies of military-professional activity with the opportunities and needs formed and realized by them in the process of development. In addition, considering the results obtained at the end of the 2nd stage of the theoretical study, we determined the structure of the above readiness for motivational, stress-resistant and functional components.

Prospects for further research in the chosen area of scientific intelligence include determining the criteria, indicators and levels of readiness of future officers of the National Guard of Ukraine to use the complex "Stugna-P" in extreme conditions SCOA.

Key words: essential characteristics, competence, complexes, comprehensive training, professional education, readiness, simulators, technical means, theory, future officers.

УДК 378.147:[351.743:796](477)(045)
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/48.2.15>

Павлов Я.В.,
канд. пед. наук, доцент,
начальник факультету логістики
Національної академії
Національної гвардії України

Самсонов Ю.В.,
канд. тех. наук, доцент,
заступник начальника факультету
логістики з навчально-методичної
та наукової роботи
Національної академії
Національної гвардії України

Бородін С.В.,
ст. викладач кафедри вогневої
підготовки
Національної академії
Національної гвардії України

Толкнєєв В.О.,
ст. викладач кафедри вогневої
підготовки
Національної академії
Національної гвардії України

Кушнарьов Б.О.,
викладач кафедри вогневої підготовки
Національної академії Національної
гвардії України

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Сучасний стан розвитку науки та техніки у військовій сфері висуває високі вимоги до представників інституцій сектору безпеки і оборони України, зокрема – військовослужбовців різних категорій Національної гвардії України. Враховуючи реалії сьогодення, в підрозділи Національної гвардії України (НГУ) постачається новітнє озброєння (боєприпаси), техніка та екіпіровка: ракетні системи з лазерним наведенням, прилади нічного бачення, оптика, лазерні далекоміри, безпілотні катери берегової охорони, комплекси «Стугна-П», засоби радіоелектронної боротьби, стрілецьке озброєння (під стандарт НАТО) тощо. Це у свою чергу потребує модернізації системи професійної підготовки військовослужбовців зазначеної вище «силової структури» (військовослужбовців інституцій сектору безпеки і оборони України (СБОУ)).

Заслуговує уваги і той факт, що на рівні із зарубіжними зразками високоточної зброї конкурує український комплекс «Стугна-П». Зазначений вище вогневий засіб розроблено на базі комплексу танкового керованого озброєння з протитанковою керованою ракетою «Стугна». Необхідно підкреслити, що комплекс «Стугна-П» призначений для ураження танків, вертольотів та інших броньованих цілей, у тому числі оснащених сучасними засобами динамічного захисту.

Важливим в реаліях військового стану є підготовка майбутніх офіцерів НГУ, які у подальшому, відповідно до своїх посадових обов'язків будуть захищати Україну, а також навчати військовій справі підлеглий особовий склад. Підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації осіб офіцерського складу для НГУ проводиться згідно із законодавством України у вищих військових навчальних закладах НГУ.

Сучасний етап реформування вищих військових навчальних закладів НГУ до стандартів НАТО передбачає внесення змін у наявні програми професійної освіти майбутніх офіцерів, що в подальшому забезпечить якісне виконання ними завдань за призначенням. У свою чергу, використання новітніх педагогічних технологій, методик із сучасними технічними засобами навчання, навчальних зразків зброї, зокрема модифікацій комплексів «Стугна-П», «Джавелін», «Стінгер» тощо в системі вогневої підготовки майбутніх офіцерів НГУ – забезпечить формування у них професійних компетентностей, що забезпечує ефективне виконання ними завдань за призначенням у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності і є важливим практичним завданням.

Дослідження виконано відповідно до планів науково-дослідної роботи: факультету логістики та кафедри вогневої підготовки Національної академії Національної гвардії України (ініціативний проєкт «Практик», 2021-2022 р.р.).

Аналіз останніх досліджень і публікацій

(1 етап, вересень – листопад 2021 р.) дозволив визначити низку учених: О. Моргунова, О. Яреценка, О. Хацаюка [1], О. Маслія [2], С. Русанівського, О. Федченка, О. Крука, С. Олексійчука, Р. Лисица, В. Штому, С. Безпалого [3], В. Шемчука, В. Мудрика, А. Матвеева, С. Бородіна, С. Гунбіної, О. Кравченко [4], О. Маркова, Ю. Самсонова, С. Бородіна, В. Шемчука, І. Атаманенка [5] та інших фахівців (Г. Гончар, М. Медвідь, Ю. Фіногенова, А. Чудика, В. Ягупова), які у своїх працях висвітлювали актуальні проблеми організації системи професійної освіти майбутніх офіцерів інституцій СБОУ.

Достатньо цікавими, виконаними на високому науково-методичному рівні є роботи: В. Шемчука, О. Петрачкова, О. Федоренко, Ю. Муштатова, Д. Коновалова [6], О. Хацаюка, О. Єлісеєвої, В. Жукова, В. Клименка, Ю. Бережного [7], В. Шемчука, О. Хацаюка, В. Соколовського, А. Ковтуненка, О. Корнієнка, Ю. Муштатова [8], В. Пронтенка, О. Старчука, О. Гусака, А. Дятела, І. Хлібовича, К. Пльєви, О. Рябухи [9], О. Khatsaiuk, M. Medvid, V. Maksymchuk, O. Kurok, P. Dziuba, V. Tyurina, P. Chervonyi, O. Yevdokimova, M. Levko, I. Demchenko, N. Maliar, E. Maliar, I. Maksymchuk [10] та інших учених і практиків (Ю. Медвідь, Я. Павлова, О. Соколова, Л. Устінової, О. Шемчук) – у яких розкриваються особливості формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності (СБОД).

Подальший аналіз науково-методичної та спеціальної літератури, привернув нашу увагу до наукових праць: П. Пістряка, В. Афанасєєва [11], О. Циса, Д. Бауліна, П. Пістряка, М. Зюбана [12], Ю. Самсонова, О. Головченка, І. Кочури, Є. Безбородова, В. Толокнєєва, К. Дяченка, М. Курилова [13], Ю. Репіли, О. Головченка [14], Ю. Самсонова, О. Яреценка [15] та інших фахівців обраного напряму наукової розвідки (В. Варакути, В. Гаврилюка, С. Латіна, О. Маслія, Ю. Пушкарьова) – у яких визначаються сучасні педагогічні моделі, технології (педагогічні умови, методики тощо), що забезпечують формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до застосування протитанкових, зенітно-ракетних, комплексів (систем) у різних умовах СБОД.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналітичний огляд спеціальної науково-методичної (довідкової) літератури у обраному напрямі дослідження дозволив визначити наступні суперечності між:

– достатнім рівнем сформованості теоретичних знань з вогневої підготовки майбутніх офіцерів командно-штабного факультету Національної академії НГУ та недостатнім рівнем сформованості

практичних навичок використання новітніх зразків високоточної зброї та модифікацій комплексу «Стугна-П»;

– стійкими сформованими знаннями матеріальної частини комплексу «Стугна-П» (окремих новітніх зразків високоточної зброї), а також основ методики вогневої підготовки військовослужбовців НГУ та недостатнім рівнем розвитку практичних навичок організації навчання підлеглих військовослужбовців управлінню комплексом «Стугна-П» (іншими зразками високоточної зброї) у різних умовах СБОД.

Підсумовуючи результати аналізу науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури (результати моніторингу спеціалізованих Інтернет-ресурсів), членами науково-дослідної групи встановлено, що питанням визначення сутнісних характеристик формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ із правоохоронними функціями до застосування новітніх протитанкових, зенітно-ракетних та інших комплексів високоточної зброї у різних умовах СБОД – присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує подальших досліджень та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напряму наукової розвідки.

Мета статті. Головною метою дослідження є визначення сутності та структури формування готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України (на прикладі курсантів командно-штабного факультету Національної академії НГУ) до застосування комплексу «Стугна-П» у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності.

Для досягнення мети дослідження планувався вирішити наступні завдання:

– провести аналіз науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури у напрямі організації системи професійної освіти майбутніх офіцерів інституцій СБОУ;

– здійснити моніторинг Інтернет-джерел (аналіз спеціальної та довідкової літератури) у напрямі формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням у різних умовах СБОД;

– визначити ефективні педагогічні моделі (технології), педагогічні умови, методики, що забезпечують формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до застосування протитанкових (зенітно-ракетних) комплексів (систем) у різних умовах СБОД.

В процесі дослідно-аналітичної роботи були використані наступні методи: аксіоматичні, ідеалізації, історичні і логічні, сходження від конкретного, формалізації, тощо. Крім цього було використано власний досвід організації системи багаторічної підготовки майбутніх офіцерів НГУ та інших інституцій СБОУ.

Виклад основного матеріалу. У динаміці 2 етапу (грудень 2021 р. – лютий 2022 р.) теоретичного

дослідження, членами науково-дослідної групи (НДГ) розглянуто сутнісні характеристики формування готовності майбутніх офіцерів командної ланки НГУ до виконання завдань за призначенням в реаліях сьогодення.

Необхідно підкреслити, що підготовка висококваліфікованих офіцерських кадрів для потреб НГУ здійснюється із урахуванням завдань (функцій) передбачених законом України «Про Національну гвардію» [16, ст. 2]. У свою чергу, в системі вогневої, фізичної та тактичної підготовки [17, 18] й інших предметів бойової підготовки (відповідних навчальних дисциплін тощо) – забезпечується формування ключових професійних компетентностей у представників досліджуваної категорії.

Аналізуючи вище викладене, ключовими словами є – «всебічна підготовка», або «підготовка». Відповідно до наукової теорії І. Гавриша [19], зазначений вище термін «невід'ємно пов'язаний із фаховою освітою та ґрунтується на концепції безперервного навчання, який збагачує поняття готовності, а підготовка до професії розглядається як процес формування готовності до неї (готовність є результатом професійної підготовки індивіда)».

У свою чергу, професійна підготовка (в «силових структурах» може трактуватися як: індивідуальна підготовка, службова підготовка тощо) – є системою навчання, що забезпечує формування прикладних компетентностей, необхідних для відповідної військово-професійної (службово-бойової, оперативної) діяльності, з метою здобуття відповідної кваліфікації за обраною професійною спеціалізацією.

Отже, «поняття «готовність» – є станом готового, а «готовий» – це той, хто зробив необхідне приготування до чого-небудь; складений, підготовлений; набув досвіду, уже склався» [20 с. 257]. Необхідно підкреслити, що готовність майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до військово-професійної (службової) діяльності досліджували наступні учені і практики: Д. Грищенко, О. Марков, М. Медвідь, Я. Павлов, С. Полторак, А. Турчинов, Ю. Фіногенов, О. Хацаюк, А. Чух, О. Шабалін, В. Шемчук, В. Ягупов та інші фахівці обраного напряму наукової розвідки.

Враховуючи специфіку педагогічних наук, на сьогодні у напрямі дослідження проблем готовності індивіда до професійної діяльності, учені (досвідчені практики) виділяють наступні підходи:

«персоналістичний» – готовність до професійної діяльності виражається через вимоги до особистості фахівця, а також через сукупність його відповідних (ключових) компетентностей (дослідники: К. Берд, А. Деркач, М. Лазарев, М. Москальов, О. Пехота, Є. Селезньова та ін.);

«культурологічний» – готовність до професійної діяльності проявляється через рівень сформованості професійної культури (дослідники:

М. Бастун, Г. Васянович, Х. Гнатовська, В. Гриньова, Л. Лунгу, О. Олійник, Г. Чередніченко, Т. Чикалова, О. Шевченко та інш.);

«креативний» – готовність до фахової діяльності означає здатність індивіда до творчості, а фахова майстерність трактується як різновид творчості (дослідники: М. Ілляхова, О. Дубасенюк, Л. Кондрашова, Л. Петришин, Л. Цетнар, В. Ягупов та інш.);

«змішаний підхід» – є синтезом персоналістичного, культурологічного та креативного підходів. Різновид підходів у напрямі сутнісних характеристик певного виду «готовності» зумовлює варіативність її визначень, а також логічних трактувань (дослідники: С. Дімітрова-Бурлаєнко, Н. Мойсенюк, П. Рибалко, І. Сірак, Н. Твердохліб, О. Хацаюк, В. Шемчук).

Подальший аналіз спеціальної науково-методичної літератури (моніторинг Інтернет-ресурсів з окресленої проблематики) дозволив нам визначити низку трактувань поняття «готовність особистості до професійної діяльності» (табл. 1).

Аналізуючи вище викладене доцільно констатувати, що службово-бойова (оперативна) діяльність представників досліджуваної «силової структури» у порівнянні із іншими видами професійної діяльності має свої властиві відмінності. Опираючись на власний досвід багаторічної підготовки офіцерських кадрів для НГУ, а також інших інституцій СБОУ, беручи до уваги результати аналізу науково-методичної та спеціальної літератури [2, 4, 7, 10], вважаємо доцільним використовувати наступне трактування – «готовність майбутніх офіцерів до службово-бойової (оперативної) діяльності».

Необхідно підкреслити, що низкою учених: А. Бевзом, А. Бухуном, Є. Денисенком, М. Котик, Л. Карамушка, Л. Кузнецовим, С. Максименком, Ю. Медвідь, О. Пелехом, О. Шабалінін – акцентується увага на фізичну (спеціальну фізичну) готовність представників досліджуваної категорії до військово-професійної діяльності (трактування поняття «готовність майбутніх офіцерів до СБОД» наведено у табл. 2.). Однак при ретельному вивченні наукових поглядів перелічених вище

учених і практиків помічено, що ними не в повному об'ємі використовуються ефективні, а також високофункціональні сучасні засоби фізичної (спеціальної фізичної) підготовки, що забезпечують готовність майбутніх офіцерів до СБОД в умовах застосування ними високоточної зброї, зокрема – комплексу «Стugna-П». Це у свою чергу підкреслює актуальність та своєчасність обраного напрямку дослідження.

Крім вище зазначеного, цікавими за своїми сутнісними характеристиками є визначення учених: О. Маслія [2], Ю. Самсонова [13], О. Хацаюка [7, 10], В. Шемчука [4] та інших фахівців обраного напрямку наукової розвідки (А. Балендара, Є. Брижатога, О. Михайлишина, Я. Павлова, Е. Сивохопа). Таким чином, поняття «готовність майбутніх офіцерів НГУ до СБОД» доцільно вважати похідним від поняття «готовність особистості (індивіда) до професійної діяльності», що співпадає із науковими поглядами учених: А. Деркача, А. Ісаєва, С. Полторака, П. Рибалки, Є. Романова, О. Старчука, А. Турчинова, В. Уліча. На думку учених: Г. Кловака, Б. Максимчука, О. Хацаюка, В. Шемчука, В. Ягупова (та інших фахівців обраного напрямку наукової розвідки) – «готовність» є компетентність.

Необхідно підкреслити, що на готовність майбутніх офіцерів НГУ до СБОД із використанням комплексу «Стugna-П» та інших зразків високоточної зброї провідну роль відіграє педагогічний вплив. Це відображено у роботах учених: М. Боровика, О. Демченка, С. Максименка, М. Недбая, О. Пелеха, О. Старчука, А. Турчинова, Д. Швеця, О. Ярещенка та інших фахівців. Доцільно також зауважити, що готовність індивіда (особистості) може бути сформована за умови, якщо вона має чітке уявлення про зміст та структуру майбутньої військово-професійної діяльності, а ключові компетентності будуть відповідати вимогам СБОД.

Підсумовуючи вище зазначене, пропонуємо наступне визначення «готовність майбутнього офіцера НГУ до СБОД із використанням комплексу «Стugna-П»» – особистісне утворення, яке формується шляхом цілеспрямованого педагогічного

Таблиця 1

Трактування поняття «готовність особистості до професійної діяльності»

Учений (а)	Визначення «готовність особистості до професійної діяльності»
Л. Карамушка	«комплекс взаємопов'язаних і взаємообумовлених психологічних якостей, які забезпечують ефективність професійної діяльності»
Г. Коджаспірова	«складна динамічна система, що містить інтелектуальні, емоційні, вольові, мотиваційні сторони психіки»
Г. Непейна	«якість особистості, в якій виражено її прихильність до здійснення діяльності, а також ступінь засвоєння нею елементів, відповідного соціального досвіду і здатність використовувати цей досвід у професійній діяльності; готовність може являти собою наведену єдність елементів – мотиваційна готовність, теоретична готовність, практична готовність»
Б. Сосновський	«ієрархізована система професійно-важливих якостей і властивостей особистості, необхідних, а також психологічно достатніх для ефективної професійної діяльності»

Трактування поняття «готовність майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до СБОД»

Учений (а)	Визначення «готовність майбутніх офіцерів до СБОД (виконання завдань за призначенням)»
О. Бойко	«складне динамічне психічне утворення, що виражає сукупність інтелектуальних, емоційних, мотиваційних, операційно-управлінських і вольових складових його психіки в їх співвідношенні із зовнішніми умовами та управлінськими завданнями та включає взаємодію і взаємовплив моти-ваційного, емоційно-вольового, орієнтаційно-мобілізаційного, пізнавально-оцінювального, операційно-управлінського та інтелектуального компонентів»
М. Дьяченко, Л. Кандибович	«цілеспрямований прояв особистості, що містить у собі її переконання погляди, ставлення, мотиви, почуття, вольові й інтелектуальні якості, знання, навички, уміння, установки, налаштованість на певну поведінку»
М. Недбай	«структурна інтеграція професійно важливих якостей особистості, знань, умінь та навичок щодо загальнонаукових основ сучасної техніки, формування яких відбувається під час навчально-виховного процесу у вищому військовому навчальному закладі»
О. Старчук	«професійно-особистісне новоутворення майбутнього військового фахівця, що формується у процесі фізичної підготовки, забезпечує можливість сформувати у майбутніх офіцерів ситуацію успіху і реалізувати її в процесі професійного становлення й самовдосконалення під час військової служби»

впливу на формування у курсантів вищих військових навчальних закладів НГУ (представників інституцій СБОУ) готовності до захисту України, а також виконання завдань за призначенням в екстремальних умовах СБОД із вмільм та ефективним використанням можливостей комплексу «Стугна-П» (інших зразків високоточної і стрілецької зброї, тощо) та забезпечує узгодження ними знань про зміст та структуру військово-професійної діяльності, а також вимог цієї діяльності до: рівнів теоретичних знань, практичних навичок; стану психофізичної готовності, а також сформованих ключових компетентностей військово-професійної діяльності зі сформованими та усвідомленими ними в процесі розвитку можливостями та потребами.

Аналітичний огляд наукових праць: О. Маслія [2], В., Шемчука В., Мудрика (та інш.) [5], О. Хацяюка, М. Медвідь, Б. Максимчука (та інш.) [10], Ю. Самсонова (та інш.) [13, 15], І. Гавриша [19] та інших учених і практиків (О. Бойко, С. Кубіцький, І. Маріонда, Я. Павлов, А. Сіцінський, Р. Троцький) – у напрямі формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням (військово-професійної діяльності) дозволив нам виділити в її структурі низку компонентів, що є спільними:

1) «мотиваційний» – забезпечує формування усвідомлення труднощів СБОД та їх можливих, а також раціональних шляхів подолання; сприяє об'єктивній оцінці своїх можливостей стосовно управління психічним та фізичним станом в екстремальних умовах виконання завдань за призначенням; забезпечує формування достатнього рівня сформованості військово-прикладних навичок, що забезпечує ефективне управління комплексом «Стугна-П» (іншими аналогами високоточної зброї);

2) «стресостійкий» – формування у майбутніх офіцерів-правоохоронців високої психофізичної

стійкості до несприятливих факторів службово-бойової (оперативної) діяльності;

3) «функціональний» – формування та розвиток необхідних професійних компетентностей, які необхідні для виконання завдань за призначенням із використанням сучасних зразків високоточної зброї, зокрема – комплексу «Стугна-П» (його аналогів) в екстремальних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності.

Підсумовуючи вище викладене доцільно констатувати, що поставлені перед нами завдання виконанні, а головна мета дослідження – досягнута.

Висновки. Відповідно до результатів теоретико-методологічного аналізу з окресленої проблематики, членами науково-дослідної групи визначено сутність формування готовності майбутніх офіцерів НГУ (на прикладі курсантів командно-штабного факультету Національної академії НГУ) до застосування комплексу «Стугна-П» у різних умовах СБОД – особистісне утворення, яке формується шляхом цілеспрямованого педагогічного впливу на формування у курсантів вищих військових навчальних закладів НГУ (представників інституцій СБОУ) готовності до захисту України, а також виконання завдань за призначенням в екстремальних умовах СБОД із вмільм та ефективним використанням можливостей комплексу «Стугна-П» (інших зразків високоточної і стрілецької зброї тощо) та забезпечує узгодження ними знань про зміст та структуру військово-професійної діяльності, а також вимог цієї діяльності до: рівнів теоретичних знань, практичних навичок; стану психофізичної готовності, а також сформованих ключових компетентностей військово-професійної діяльності зі сформованими та усвідомленими ними в процесі розвитку можливостями та потребами. Крім цього, враховуючи результати отримані наприкінці 2 етапу теоретичного дослідження нами визначено структуру зазначеної

вище готовності за мотиваційним, стресостійким та функціональним компонентами.

Результати теоретичного дослідження впроваджені у систему вогневої підготовки курсантів старших курсів командно-штабного факультету Національної академії НГУ. Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі наукової розвідки передбачають визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності майбутніх офіцерів НГУ до застосування комплексу «Ступна-П» в екстремальних умовах СБОД.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Моргунов О.А., Ярещенко О.А., Хацяк О.В. Удосконалення прикладних навичок практичної стрільби в системі професійної освіти Національної поліції України. *Честь і закон*. 2016. № 1. С. 49-56.
2. Маслій О.М. Теоретичні і методичні основи професійної підготовки майбутніх офіцерів ракетно-артилерійського озброєння у вищих військових навчальних закладах: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 2020. 43 с.
3. Русанівський С., Федченко О., Крук О., Олексійчук С., Лисик Р., Штома В., Безпалій С. Характеристика психоемоційного стану майбутніх поліцейських у процесі занять боротьбою самбо. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2020. Вип. 5 (125). С. 132-135.
4. Шемчук В., Мудрик В., Матвеев А., Бородін С., Гунбіна С., Кравченко О.В. Сутнісні характеристики формування готовності здобувачів вищої освіти, які спеціалізуються в прикладній стрільбі до змагальної діяльності. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2021. Вип. 12 (144). С. 179-183.
5. Марков О.В., Самсонов Ю.В., Бородін С.В., Шемчук В.А., Атаманенко І.О. Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів різних інституцій сектора безпеки і оборони України в системі вогневої підготовки з використанням сучасних технічних засобів навчання. *Інноваційна педагогіка*. 2021. № 32 (Т. 2). С. 60-74.
6. Шемчук В.А., Петрачков О.В., Федоренко О.О., Муштатов Ю.В., Коновалов Д.О. Методика навчання тактиці армійського рукопашного бою здобувачів вищої освіти вищих військових закладів освіти ЗСУ. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 25 (Т. 1). С. 113-118.
7. Хацяк О.В., Єлісеєва О.С., Жуков В.Л., Клименко В.П., Бережний Ю.М. Модель формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу в різних умовах службово-оперативної діяльності. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 29 (Т. 2). С. 174-178.
8. Шемчук В., Хацяк О., Соколовський В., Ковтуненко А., Корнієнко О., Муштатов Ю. Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів до дій в умовах радіаційної, хімічної та біологічної небезпеки. *Військова освіта*. 2021. № 1 (43). С. 360-381.
9. Пронтенко В., Старчук О., Гусак О., Дятел А., Хлібович І., Плева К., Рябуха О. Вплив засобів спеці-

альної фізичної підготовки на формування фізичної готовності майбутніх офіцерів до професійно-бойової діяльності. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2021. Вип. 10 (141). С. 106-110.

10. Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, V., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 13 (2), 457-475. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431>.

11. Пістряк П.В., Афанасєв В.В. Методичні рекомендації по використанню комплексного тренажера переносного зенітного ракетного комплексу «Ігла» : метод. реком., 2016. 190 с.

12. Цис О.І., Баулін Д.С., Пістряк П.В., Зюбан М.І. Підготовка підрозділів протиповітряної оборони Національної гвардії України (озброєних 23-мм зенітною установкою ЗУ-23-2) : навч. посібн., 2016. 121 с.

13. Самсонов Ю.В., Головченко О.В., Кочура І.І., Безбородов Є.В., Толокнєєв В.О., Дяченко К.Е., Курилов М.М. Модель формування готовності розрахунку установки ЗУ-23 до виконання завдань за призначенням із використанням засобів спеціальної фізичної підготовки. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2021. Вип. 7 (138). С. 109-114.

14. Репіло Ю.Є., Головченко О.В. Модель ведення бойових дій артилерійськими підрозділами під час вогневої підтримки у ході ведення наступальних дій. *Modern Information Technologies in the Sphere of Security and Defense*. 2021. Вип. 1 (40). С. 153-162.

15. Самсонов Ю.В., Ярещенко О.А. Сутнісні характеристики, критерії та рівні сформованості готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до дій у складі бойових розрахунків ПТРК в системі професійної освіти із використанням засобів СФП. *Актуальні проблеми розвитку службово-прикладних, традиційних та східних одноборств*. 2020. № 15. С. 49-61.

16. Закон України «Про Національну гвардію» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 17, ст.594). 2014. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/876-18> (дата звернення: 10.04.2022).

17. Пістряк П.В., Марков О.В., Афанасєв В.В., Самсонов Ю.В., Соколовський В.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Бойове застосування озброєння» (25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону) : роб. прог. навч. дисц., 2019. 41 с.

18. Хацяк О.В. Робоча програма навчальної дисципліни ЦПП 14 «Спеціальна фізична підготовка» (25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону) : роб. прог. навч. дисц., 2018. 44 с.

19. Гавриш І.В. Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 2006. 542 с.

20. Бусел В.Т. Великий тлумачний словник української мови : навч. посібн., 2004. 1440 с.